

जिल्हा
सामाजिक व आर्थिक
समालोचन

लातूर जिल्हा

१९८८-८९

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा - लातूर

१९८१-८२

अर्था व सांख्यिकी संचालनालय

महाराष्ट्र शासन - मुंबई

जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय

लातूर

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा - लातूर

१९८८-८९

अनुक्रमणिका

विषय	पृष्ठ क्रमांक
<u>भाग - १</u>	
१. दृष्टिक्षोपात लातूर जिल्हा (सामान्य माहिती व महाराष्ट्राशी तुलना)	एक ते आठ
२. जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन	१ ते २४
<u>भाग - २</u>	
३. जिल्हा सांख्यिकी गोष्टावारा (त्रिविधा माहितीचे सांख्यिकीय तक्ते)	३ ते २०२

जिल्हा तासाजिक व आर्थिक समालोचन १९८८-८९

हृष्टिक्षोपात लातूर जिल्हा

(रक)

अ. क्र.	तास	परिमाण	लातूर जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१	२	३	४	५
(रक)	प्राकृतिक रचना			
	अ) भौगोलिक स्थान			
	१. उत्तर अक्षांश	अंश	१८.०५ ते १८.७५	१६.४ ते २२.१
	२. पूर्व रेखांश	अंश	७६.२५ ते ७७.२५	७२.६ ते ८०.९
	ब) हवामान		१९८८	१९८६
	१. किमान तपमान	डिग्री सेल्सियस	१३.८	५.१
	२. कमाल तपमान	डिग्री सेल्सियस	४०.३	४६.०
	३. पर्जन्य (सरासरी १९८८)	मि.मी.	१२७९.६	उ. ना.
	क) प्रशासकीय विभाग			
	१. तालुके	संख्या	५	३०३
	२. पंचायत समित्या	संख्या	५	२९८
	३. टंचाईग्रस्त तालुके (८८-८९)	संख्या	५	१३० (८९-८८)
	४. स्कात्मिक गांधीणा विकास प्रकल्प गट	संख्या	५	२९८
	५. शाहरे	संख्या	५	३०७
	६. गावे (एकूण)	संख्या	९०४	४१८३३
	१) निर्जन	संख्या	१९	२४७९
	२) तस्ती असलेली	संख्या	८८५	३९३५४
	७. क्षेत्रफळ	चौ. कि.मी.	७३७२	३०७६९०
(होन)	प्रशासकीय संस्था (३१-३-१९८९)			
	१. पंचायत समित्या	संख्या	५	२९८
	२. महानगरपालिका	संख्या	-	११
	३. नगरपरिषदा	संख्या	५	२२२
	४. कटक मंडळे	संख्या	-	७
	५. ग्रामपंचायती	संख्या	६५०	२५१८२

पुढे चालू

(दोन)

१	२	३	४	५
६.	पोलिस स्थानके	संख्या	१८	७८४
७.	पोलिस आउट पोस्ट	संख्या	१६	११९१ (१-१२-८७)

(तीन)

लोकसंख्या (१९८१)

१.	ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारात	१०८०	४०७९२
२.	नागरी लोकसंख्या	-"	२१३	२१९९३
३.	एकूण लोकसंख्या	-"	१२९३	६२७८४
४.	अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	-"	२१२	४४८०
५.	अनुसूचित जातीच्या लोक- संख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	१६.३८	७.१४
६.	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	आकडे हजारात	३५	५७७२
७.	अनुसूचित जमातीची लोक- संख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	२.७०	९.१९
८.	पुरुषा	आकडे हजारात	६६०	३२४१५
९.	स्त्रिया	-"	६३३	३०३६९
१०.	स्त्री पुरुषा प्रमाण	१००० पुरुषा मागे स्त्रिया चे प्रमाण	९५९	९३७
११.	घनता	दर चौ. कि. मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या	१७५	२०४
१२.	<u>साक्षरतेचे प्रमाण</u>			
१.	एकूण	टक्केवारी	३४.६२	४७.१८
२.	पुरुषा	-"	४८.२८	५८.७९
३.	स्त्रिया	-"	२०.५०	३४.७९
४.	राज्यामध्ये जिल्हाचा क्रमांक	संख्या	२२	-

(चार)

कृषि		१९८३-८४	१९८७-८८ ⊗	
१.	भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	६६७	३०७५८
२.	जंगल व्याप्त क्षेत्र व त्याची भौगोलिक क्षेत्राची टक्केवारी	-" टक्केवारी	०.३ (०.०४)	५४०९ (१७.५९)
३.	शेतीला उपलब्ध नसलेली जमीन			
अ)	तिगर शेती वापराखा- लील जमीन	हजार हेक्टर	१७	१०२१

पुढे चालू

(तीन)

१	२	३	४	५
	द.) पडित आणि लागवडी लागू नसलेली जमीन	हजार हेक्टर	११.४	१७.२०
	एकूण (अ + द)		२८.५	२८०१
४.	पडित जमिनी व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमीन			
	१. कापूस गुरे चरणा आणि इतर	हजार हेक्टर	१३.८	१५३८
	२. झाडेझाडूपाखालील जमीन	"-	१.७	१८०
	३. लागवडी योग्य परंतु पड जमीन	"-	१९.८	१०२७
५.	पडीत जमीन			
	१. चालू पड	"-	२०.६	२०७
	२. इतर पड	"-	३९.२	१०१५
६.	पिकाखालील क्षेत्र			
	१. पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	"-	५४३.६	१७८८१
	२. दुसोटा क्षेत्र	"-	८८.०	२२५०
	३. एकूण पिकाखालील क्षेत्र	"-	६३१.५	२०१३१
७.	ओलित क्षेत्र			
	१. निव्वळ ओलित क्षेत्र	"-	२२	२०९१ (८८-८९)
	२. एकूण ओलित क्षेत्र	"-	३८	२६८९ -"
८.	महत्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र (अन्विष्टांत)	"-	४८३	१४१२३ -"
९.	उद्दित धारणा जमीन			
	१. २ हेक्टरपेक्षा कमी	संख्या ००	४६६	४५४२५
	२. २ ते १० हेक्टर	संख्या ००	९१२	३२९७२
	३. १०हेक्टरपेक्षा जास्त	संख्या ००	१३६	२४२२
१०.	जमीन महसूल वसूली (८८-८९)	लाखा रुपये	१.९२	१४००
११.	जिल्हा परिभाषांचा उपकर (१९८८-८९)	"-	३.७१	उ. ना.
१२.	पंचायत समित्यांचा उपकर (१९८८-८९)	"-	२.९७	उ. ना.

पुढे चालू

(चार)

१	२	३	४	५
(पाच)	पशुसंवर्धन (पशुगणाना)		१९८२	१९८७ ४
	१. पशुधान	संख्या हजारात	७०८	३३८८२
	२. गाई व तैल	"	३७५	१६८८२
	३. म्हशी व रेडे	"	११७	४६०५
	४. मेंढगा	"	३९	२७७४
	५. शोळ्या	"	१४२	९१०३
	६. कोंड्या व बंदके	"	१५०	२४६२७
(सहा)	सहकार (१९८८-८९)			
	१. सहकारी संस्था	संख्या	२०८६	२२५०७
	२. प्राथमिक कृषि सहकारी पतसंस्था	संख्या	५६८	१८५०९
	३. प्राथमिक कृषि सहकारी पतसंस्थांची सभासद संख्या	संख्या हजारात	२१३	७०२५
	४. दुग्धा शाखा संस्था	संख्या	४७६	१२९६०
	५. प्राथमिक कृषिपतसंस्थानी दिलेली कर्जे	रु. कोटीत	४०.०९	७१५
(सात)	जलसिंचन पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्रे		३०-६-९०	३०-६-८८
	१. मोठे प्रकल्प लाभक्षेत्रे	संख्या	१	१७
		हजार हेक्टर	१८	उ. ना.
	२. मध्यम प्रकल्प लाभक्षेत्रे	संख्या	६	१४०
		हजार हेक्टर	१८	उ. ना.
	३. लघू प्रकल्प (पृष्ठ भाग) लाभक्षेत्रे	संख्या	१०७	१३८९
		हजार हेक्टर	२४	उ. ना.
	४. सिंचन त्रिहीरीखाली भाजणारे क्षेत्रे		(१९८३-८४)	(१९८६-८७)
		हजार हेक्टर	२५	११९९
(आठ)	उद्योग (१९८८ अखेर)			
	१. नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	संख्या	४०	२५८३९
	२. नोंदणीकृत चालू कारखान्यांची संख्या (उत्पादन चालू असलेले)	संख्या	३२	२१७८५
	३. साधार कारखान्यांची संख्या (चालू असलेले खाजगी धारून)	संख्या	३	११६

पुढे चालू

(पाच)

१	२	३	४	५
	४. साखार कारखान्यातील साखारेचे उत्पादन	हजार टन	५१	२६२२
	५. सर्व सूत गिरण्याची संख्या	संख्या	२	१२१
(नऊ)	<u>बीज (३१-३-१९८९)</u>			
	१. बीज पुरवठा केलेली शाहरे व छोडी	संख्या	९०२	३२४१३
	२. त्रिधुतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	संख्या	९०४	उ. ना.
	३. बीजपुरवठा केलेले पंपसंच	संख्या	३२१७७	१३२४३४५
	४. गोतर गॅस संगंत्रो	संख्या	११०२	उ. ना.
(दहा)	<u>सांख्यिक आरोग्य(१९८८)</u>			
	१. रुग्णालये	संख्या	११	६७८
	२. दवाखाने	संख्या	१५	१७९२
	३. प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	३२	१५३२
	४. प्राथमिक आरोग्य पथाके	संख्या	१	११८
	५. स्काटिक बाल विकास योजना गट	संख्या	१	१०५
	६. अगणावाडीत उपस्थित राहणारी मुले	संख्या	१४७३५	उ. ना.
(अकरा)	<u>शिक्षण</u>		३०-२-८७	१९८८-८९
	१. एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	१११४	५५५६८
	२. एकूण एक शिक्षाकी शाळा	संख्या	२६५	१६७६६
	३. प्राथमिक शाळेतील त्रिध्याधी संख्या	संख्या	२२२३	२९६०
	४. प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	हजारात	५	२५८
	५. प्रत्येक शिक्षाकामागे प्राथमिक शाळेतील त्रिध्याधी	संख्या	४४	३९
(बारा)	<u>दुय्यम शिक्षण</u>			
	१. दुय्यम शाळा	संख्या	२५०	८८६४
	२. शाळेतील एकूण त्रिध्याधी	संख्या हजारात	११७	५१०१
	३. शाळेतील शिक्षक	-"-	४	१६८
	४. प्रत्येक शिक्षाकामागे दुय्यम शाळेतील त्रिध्याधी	संख्या	३१	३१

पुढे चालू

१	२	३	४	५
(तेरा)	उच्च शिक्षा			
	१. संस्था	संख्या	१२	१००२
	२. एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	१६	१०१६
(चौदा)	अ) प्रौढ शिक्षा (१९८८-८९)			
	१. प्रौढ शिक्षा केन्द्रे	संख्या	८००	३०५५३
	२. प्रौढाची उपस्थाती	संख्या हजारात	२४	५२३
	द) तांत्रिक शिक्षा			
	१. औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था			
	१. शासकीय व शासन सहायित	संख्या	४	११२
	२. खाजगी	संख्या	-	९९
	२. शासकीय व शासन सहायित औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था मध्ये मंजूर झालेल्या जागा	संख्या	११००	४२३२८
	३. तांत्रिक व व्यावसायिक शिक्षण संस्था			
	१. शासकीय व शासन सहायित	संख्या	१	१६५
	२. इतर (खाजगी)	संख्या	१९	६४५
	४. शासकीय व तांत्रिक व्यावसायिक शिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता	संख्या हजारात	०.२४०	११६
	५. अभियांत्रिकी संख्या	संख्या	३८ (मंजूर पदे)	उ. ना.
(पंधरा)	परिवहन आणि हळणावळ		३१-३-८९	३१-३-८८
	१. एकूण रेल्वे मार्ग लांबी	कि. मी.	१४८	५४४०
	२. रस्त्यांनी जोडलेली गावे	संख्या	७४१	उ. ना.
	३. एकूण रस्त्यांची लांबी (पृष्ठांकित)	कि. मी.	३३०७	१६९९२१
	४. राष्ट्रीय महामार्गांची लांबी	कि. मी.	-	२९१६
	५. राज्य महामार्गांची लांबी	कि. मी.	७६७	३०७६१
	६. महत्वाच्या जिल्हारस्त्यांची लांबी	कि. मी.	१२२३	३७७९८
	७. इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	१३१७	३७३५१
	८. ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	८१३	६१०९५

(सात)

१	२	३	४	५
(सोळा)	पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा		८८-८९	८७-८८
	१. कठीणा गावांची संख्या	संख्या	-	६०१३
	२. खोड्यांना केलेला पुरवठा			
	अ) नळाचा पाणी पुरवठा	संख्या	३२२	उ. ना.
	ब) कुप नलिका	संख्या	२७१४	उ. ना.
	क) त्रिहीरी	संख्या	२४८२	उ. ना.
	३. व्हॅकर्स किंवा व्हेलगाडीने पुरवठा	संख्या	८२	उ. ना.
	केली जाणारी गावे			
	४. योजनेत समाविष्ट करावयाची	संख्या	२२	उ. ना.
	गावे			
(सतरा)	धारदांडाणी		८८-८९	८७-८८
	१. भूमीहीन कामगारांसाठी	संख्या	२००२५	उ. ना.
	दांडालेल्या हायड्या			
(आठरा)	एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम			
	१. दारिद्र्य रेषेखालील कुटूंबे	संख्या	-	
	(१९८२-८३)	लाखात	०.६९	४१
	२. १९८८-८९ मधील जुने	संख्या	१०९६	१०८७४९ (८७-८८)
	लाभार्थी	संख्या	३९१०	१२९३६९ मधील
	नवीन लाभार्थी	संख्या		
(एकोणिस)	रोजगार निधी (१९८८-८९)			
	१. रोजगार हळी योजना	कोटी मनुष्य	०.१५	८.१३
		विकास		
	२. राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार	-	०.०५	२.५९
	३. ग्रामीण भूमीहीन रोजगार	-	०.०६	२.५९
	कार्यक्रम			
(वीस)	आदीवासी कल्याणकारी			
	योजना १९८८-८९			
	आदीवासीकरिता आश्रम शाळा	संख्या	-	उ. ना.
(एकवीस)	मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी			
	योजना (१९८८-८९)			
	अ) मागासवर्गीयांसाठी	संख्या	७	उ. ना.
	वसतीगृहे			
	ब) वसतीगृहात राहणारे	संख्या	४६७	उ. ना.
	विद्यार्थी			

पुढे चालू

(आठ)

१	२	३	४	५
(वाचीस) जिल्हा नियोजन १९८८-८९				
१.	त्राषिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रु. कोटीत	१३.४२	२४३०
२.	अनुशोधा भारण काढण्यासाठी तरतूद	रु. कोटीत	१४.७८	४००
(तेवीस) नागरी पुरवठा				
१.	रास्त भावाची दुकाने (८८-८९) संख्या		११३३	३४५९६
२.	पुरविलेला स्कूपा साठा (८८-८९) ००० टन		३	उ. ना.
३.	प्राप्तकीय गुदामे ३१-३-८९ संख्या		१५	११३५
४.	साठवण्याची क्षमता ००० टन		उ. ना.	७२८

टीप : ० = अस्थापित